

Adresováno všem 6258 obcím a městům v České republice

Na vědomí předseda vlády Ing. Andrej Babiš

Němčovice, 29.5.2020

Vážená paní starostko, Vážený pane starosto,

jako dlouholetý starosta obce a také jako emeritní předseda Pracovní skupiny pro životní prostředí a zemědělství ve Sdružení místních samospráv ČR se na Vás obracím tímto společným dopisem, který navazuje na společný dopis **Sdružení místních samospráv ČR, z.s. (SMS ČR)** a **Spolku pro obnovu venkova ČR, z.s. (SPOV ČR)**, tedy organizací zastupujících aktuálně přes **2700 obcí** (1920 obcí sdružuje SMS ČR a přes 700 obcí SPOV ČR). Jejich únorový dopis obce upozornil na vážné problémy aktuálních návrhů nové odpadové legislativy a jejich dopadů na obce a města (únorový dopis obecních svazů je v příloze).

Aktuálně se balík odpadových zákonů nachází před druhým čtením v poslanecké sněmovně. K předlohám MŽP se jen do výboru pro životní prostředí sešlo rekordních 94 pozměňovacích návrhů. Řada dalších se prý bude ještě načítat. Zákony jednoznačně obsahují řadu nedořešených problémových bodů a minimálně s obcemi na nich v žádném případě nepanuje potřebná shoda.

Jak již bylo shrnuto v únorovém dopisu obecních svazů, **aktuální návrh je pro obce zcela zbytečně ekonomicky zatěžující a dostatečně přitom nesleduje recyklační cíle, ke kterým se ČR zavázala a které plynou z platných evropských směrnic.** Obce a jejich občané tak mají nést o poznání větší náklady za odpady. Z návrhů však není vůbec zřejmé, jak toto citelné navýšení nákladů dopomůže k předepsanému splnění závazných recyklačních cílů. Stále trvá vážné riziko, že odpady se pouze přesunou ze skládek do nových spaloven. Nicméně právě před tím EU varovala. Odpady mají nově být dle EU zejména suroviny pro další výrobu a tomu je třeba vytvořit prostředí. Mělo by přeci jít zejména o to, aby pro odpady vytříděné v obcích a městech standardně fungoval odbyt a aby zde byl dostatek recyklačních kapacit. Obce si nedávno opět vyzkoušely vážný problém, tentokrát s přebytky odpadního papíru. Obce umí třídít, ale stát neudělal ani v nové legislativě žádná opatření na podporu dlouhodobého odbytu vytříděných surovin, na podporu recyklace. K čemu tedy nově takové ekonomické zatížení obcí, když ty hlavní problémy se neřeší? S jistotou nedává žádnou logiku vytríděné odpady skládkovat nebo nově spalovat.

Od února se ukázalo, že skutečně **drtivá většina obcí, včetně těch, které mají třídění jako svou prioritu a dlouhodobě do něj investují, prakticky nedosáhne na ministerstvem navrhovanou třídící slevu v jednotlivých letech.** Návrh de-facto vede k tomu, že obce místo aby třídily, budou ve finále spíše rezignovat na potřebu vysokého stupně třídění. Než aby ve svých dosavadních investicích do třídění pokračovaly, budou spíše produkovat větší množství směsných odpadů. To je však v rozporu s cíli EU, která definovala, že již do roku 2030 chce, aby množství směsných odpadů bylo redukováno na polovinu tím, že se odpady budou co nejvíce třídít. Zákon však motivaci k třídění řeší je do roku 2029, cíle EU a potřeba vysokého stupně třídění jsou ale až do roku 2035.

Od února se potvrdila rizika, která byla shrnuta do prvního dopisu. Tato rizika byla odborně potvrzena také ze strany samotných **obecních a městských komunálních firem** vlastněných obcemi a městy (sdruženými v celorepublikových svazech - Spolek veřejně prospěšných služeb, Sdružení komunálních služeb), tedy ze strany našich odborníků na danou problematiku. **V rámci obecních svazů byly, jak bylo v dopise slíbeno, připraveny konkrétní pozměňovací návrhy, které řeší ty nejzásadnější problémové body nejvíce dopadající na obce a města.** Tyto pozměňovací návrhy obecních svazů jsou aktuálně načteny v poslanecké sněmovně, paní poslankyní Janou Krutákovou. A jak bylo uvedeno, mají jak podporu obecních svazů, tak odborné veřejnosti.

K těmto pozměňovacím návrhům byl o podporu jednoznačných zájmů obcí a měst vyzván také Svaz měst a obcí ČR. Obecní svazy v této složité době samozřejmě musí pokud možno společně hájit zřejmé ekonomické zájmy obcí. **V tuto chvíli je již nepochybné, že návrhy zákonů je třeba dostatečně upravit tak, aby ekonomické dopady na obce byly akceptovatelné a odpovídaly potřebě vytyčených cílů a nebyly zbytečně vyšší.** A aby zákony lépe sledovaly možnosti skutečně efektivního třídění v obcích a městech a možnosti plnění závazných evropských recyklačních cílů.

Ze svého dlouhodobého působení vím, že obce podporují evropské cíle, jsou pro postupné omezení skládkování, jak stanoví EU, jsou pro třídění odpadů a chtějí splnit závazné recyklační cíle. Původní návrh zákona ale nejde dostatečně tímto směrem a obce dle našich odborníků z komunálních firem jednoznačně zbytečně ekonomicky zatěžuje. Je nutné zákon upravit tak, aby ekonomické dopady na obce byly i ve finálních letech nižší a přitom, aby zákony byly více nasměrovány na nutnou podporu recyklace a splnění závazných cílů EU.

Jako jeden z dalších aspektů, které v tuto chvíli není možné v žádném případě opominout, je fakt, že nastávající ekonomická recese, která přichází v návaznosti na probíhající pandemii, přináší negativní ekonomické dopady na rozpočty obcí a měst. Daňové výnosy klesají, rozpočty obcí se dostávají pod výrazně větší tlak. Je proto nutné volit do budoucna taková řešení a nastavení systémů, která nebudou pro obce ekonomicky více zatěžující, než je nezbytně nutné. Toto musí být nově zaručeno bez jakékoli pochybnosti.

Vážená paní starostko, vážený pane starosto, jmenované obecní svazy společnými silami definovaly potřebné úpravy navrhované legislativy za obce a města. Odpadová legislativa bude nyní předmětem posuzování poslanců. **Chci vás tímto dopisem požádat o aktivní písemnou podporu pozměňovacím návrhům obecních svazů, které ve sněmovně předložila za obecní svazy paní poslankyně Jana Krutáková, sama dříve také starostka.** Pokud to uznáte za vhodné, napište prosím poslancům z vašeho regionu alespoň stručnou zprávu a vyjádřete potřebu hájení zájmů obcí v rámci projednávání nové odpadové legislativy. Samotný jeden dopis není moc, ale řada dopisů konkrétních obcí může skutečně reálně pomoci obhájit pochopitelné a oprávněné zájmy obcí a měst.

Vaše případné reakce poslancům je třeba zasílat co nejdříve, nejlépe do poloviny června, neboť zákony jsou již na programu schůze sněmovny.

Tento dopis zasílám na vědomí také předsedovi vlády, neboť i v jeho zájmu je, aby byla provedena potřebná revize aktuálního nastavení navrhované odpadové legislativy tak, aby byly dostatečně vyslyšeny zcela logické argumenty obcí a měst uvedené v navržených pozměňovacích návrzích obecních svazů.

S úctou

Karel Ferschmann, v.r. (BEZPP)
starosta

Přílohy:

- 1) Dopis předsedů SMS ČR a SPOV ČR na obce a města ohledně dopadů nové odpadové legislativy, ze dne 21. února 2020
- 2) Příslušné pozměňovací návrhy jsou k dispozici na webu Spolku veřejně prospěšných služeb - <https://www.svps.cz/aktuality/zakon-o-odpadech-a-podpora-pozmenovacich-navrhu/>

JUDr. Stanislav Polčák
předseda, poslanec Evropského parlamentu

Ing. Veronika Vreclonová
předsedkyně, poslankyně Evropského parlamentu

OTEVŘENÝ DOPIS

Věc: Dopady „odpadových zákonů“ na obce

V Praze dne 21. února 2020

Vážení paní starostko, Vážený pane starosto,

dovolte nám se na Vás obrátit tímto společným dopisem za **Sdružení místních samospráv ČR, z.s. (SMS ČR)** a **Spolek pro obnovu venkova ČR, z.s. (SPOV ČR)**, organizace zastupující aktuálně přes **2700 obcí** (1920 obcí sdružuje SMS ČR a přes 700 obcí SPOV ČR), ve věci návrhu nové odpadové legislativy a jejich dopadů na obce a města.

Jakkoli vítáme, že vláda ČR (MŽP ČR) předložila návrh tří zásadních nových zákonů odpadového hospodářství a tzv. změnového zákona, **jejich stávající znění bude mít na obce významný dopad, v některých oblastech dokonce zásadní**. Dovolte nám Vás požádat, abyste jejich projednávání věnovali potřebnou pozornost. Budeme vděční za podporu našich stanovisek, jež u této legislativy SMS ČR a SPOV ČR společně předloží.

Analýza dopadů předložené odpadové legislativy vychází z analýz vládních úřadů, profesních asociací a také našich vlastních, které jsme provedli. Obecně vítáme, že je ambicí provést přijaté evropské směrnice do českého právního řádu. Návrhy vychází z **výrazného zdražení současného skládkovacího poplatku**, což je opatření očekávané. Je však otázkou, zda takto výrazné zdražení ze současných 500 Kč/t až na **1.850,- Kč/t** je úměrné sledovanému cíli, jímž je odklonění komunálního odpadu ze skládek. Samotné vládní analýzy ukazují, že tento **cíl by byl splnitelný i při nižších poplatcích**. Jak jistě víte, obce vedle poplatku za uložení na skládku musí hradit také samotnou cenu skládky a rekultivační poplatek, tedy k poplatku dalších cca 500 – 700 Kč/t (dle návrhu tedy celkem cca 2400 Kč za tunu bez dopravy). Obce hradí celý systém nakládání s odpadem na svém území, aktuálně to dohromady činí v průměru cca 950 Kč na občana ročně. Po odklonu odpadů ze skládek budou obce hradit náklady na ostatní technologie, které jsou však logicky dražší. Tyto dopady bohužel v návrzích vyhodnoceny nejsou.

Za problematické pokládáme právě **kombinaci různých opatření** nové legislativy, jež v souhrnu budou přinášet rozpočtové důsledky pro samosprávy po nabytí účinnosti nové legislativy. Zde především uvádíme tzv. **třídící slevu**, podle níž obce, splňující stanovené limity vytrídění komunálního odpadu, budou ukládat zbytkový komunální odpad s výraznou slevou. Tato je nastavena v návrhu zákona tak, že podle našich propočtů na ni obce nemají šanci (až na výjimky) dosáhnout. Přesné propočty aplikace této třídící slevy komplikuje fakt, že spolu s návrhem zákona nebyly v rozporu s legislativními pravidly předloženy prováděcí vyhlášky, ale jen jejich teze. **Nemůžeme však souhlasit se současnou konstrukcí této třídící slevy**, neboť pro obce nastavuje přísnější limity, než

podle evropské úpravy, limity jsou pro běžné obce jen velmi obtížně splnitelné i při značném úsilí a také třídící slevu obce mohou využít pouze do r. 2029, dál se s ní již vůbec nepočítá. Není tak zřejmé, jakým systémovým opatřením mají být obce motivovány k vysokému stupni třídění od roku 2030 nejméně do roku 2035, ke kterému jsou v rámci EU stanoveny cíle recyklace. Reálně dnes obce, jež se snaží zodpovědně plnit svou roli v odpadovém hospodářství, vytrídí cca 38% komunálního odpadu. Ovšem již pro rok 2022 třídící sleva vyžaduje už 60% vytrídění, což je v tak krátkém časovém úseku pro mnohé obce zcela nedosažitelná meta. Stejně tak je vysoce rizikové, pokud obec byť jen o pár desetin daných cílů vytrídění nedosáhne, neboť to znamená absolutní ztrátu nároku na slevu a ztrátu provedených investic k jejímu dosažení, protože návrh nebonifikuje obce, které se cíli blíží, ale jen ty, co jej dosáhnou.

Souhlasíme s tezí, že priorita je co nejvíce využitelných materiálových složek komunálního odpadu **vracet do oběhu** a také že musí dojít k **odklonu současné skládkovací praxe** právě k recyklaci komunálního odpadu. Ovšem na podporu těchto cílů zákony neobsahují prakticky žádná podpurná opatření (jako jsou cílené daňové zvýhodnění či opačně sankce u využívání primárních surovin, opatření v zákoně o zadávání veřejných zakázek, příp. dotační programy státu). To je zásadní problém. Také je důležité podtrhnout objektivní fakt, že i evropské předpisy umožňují skládkování komunálního odpadu i po roce 2035 (ve výši 10%). Návrh českého zákona takovou možnost však zcela zapovídá už od r. 2030.

Naší snahou je najít shodu se Svazem měst a obcí ČR a též pokud možno Asociací krajů ČR a **předložit návrhy změn současných předloh**, aby úprava byla v souladu s předpisy EU a dopady na obce byly více vyvážené a také poplatkové povinnosti byly vůči obcím adekvátní a nedocházelo ke zbytečnému navyšování zákonných sazeb nad míru nezbytnou pro splnění cílů. Náklady totiž nesou právě obce a města. Tyto návrhy zveřejníme v měsíci březnu po jejich odborném projednání. Přivítáme připomínky či vyjádření podpory a také Vaši aktivitu na jejich podporu v jednáních s poslanci Vašich krajů, protože nastavená pravidla odpadové legislativy mají ambici platit na poměrně dlouhé období. **Je proto nezbytné současný legislativní proces ze strany samospráv nepodcenit.**

S úctou

Stanislav Polčák, v.r.
předseda SMS ČR

Veronika Vreclonová, v.r.
předsedkyně SPOV ČR

Citace vybraných poplatkových sazeb a míry vytrídění ze současné vládní předlohy

<u>Sazba poplatku za ukládání využitelných odpadů na skládku (v Kč/t)</u>									
2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030 a dále
800	900	1000	1250	1500	1600	1700	1800	1850	1850

<u>Míra povinného vytrídění směsného komunálního odpadu pro dosažení na tzv. třídící slevu</u>									
2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
35%	45%	55%	60%	65%	70%	70%	70%	75%	